

Det ærede Medlem sagde, da han motiverede sin Dagsorden, at han antog, at min Hensigt havde været den, at henlede Opmærksomheden paa Sagen, og at faa Spørgsmaalet for Domstolene, og dette vilde man naa ogsaa ved at vedtage hans Dagsorden; men i Motiveringen heraf sagde han udtrykkelig, at han antog, at Hensigten har været en ganske anden. Han dommer, at Hensigten formentlig maa være, at der skal anstilles Undersøgelser med Hensyn til de nu bestaaende Brugsforhold, for at faa dem gjort om paa alle de Steder, hvor de findes, da de ikke ere berettigede. Det ærede Medlem har saaledes fundet mange Hensigter liggende for i disse Forhold, men Sagen er, at man vistnok gjør Ret i, ikke at lægge Mere ind i mit Forslag, end hvad der ligger deri, eller domme om, hvad Hensigten har været, naar den ikke ligger klart for. Det maa man lade Bedkommende selv om. Derfor det var min Mening med Forslaget, at jeg vilde, at Folkethinget, ved at vedtage den 3die Del af Beslutningen, derved skulde forlange, at Regjeringen skulde foretage en Undersøgelse af samtlige Forhold her i Landet, og at de Forhold, der stred dertil, skulde omgjøres, saa kunde jeg jo ikke bede om Spørgsmaalets Afgjørelse ved Domstolene. Allerede dette, at jeg forlanger Spørgsmaalets Afgjørelse ved Domstolene, viser, at min Hensigt ikke har været den, som det ærede Mindretal gif ud fra. Den Indstilling, der her ligger for, gaar ud paa at se at faa afgjort, om Folkethingets Flertal hylde den Betragtning af Fæstetovgivningen, som indeholder hele Fæstetovgivningens ABC, eller om den ikke gjør det. Hylde Folkethinget ikke denne Betragtning, er der givet Regjeringen Leilighed til at overveie, om det dog af andre Grunde vil lade disse Klager komme til Afgjørelse ved Domstolene, hvilket hidtil ikke er sket. Den Spørg, der skal være for Regjeringen til at gjøre dette, er, at Folkethinget udtaler en bestemt Mening om disse Spørgsmaal, gaaende ud fra, at det har vist sig, at der ved andre Leiligheder har været en anden Mening i Administrationen. Da det nu har vist sig, at Administrationen har en anden Mening, saa siger jeg: Lader os faa en Dom

for, hvad der er det Rigtige. Det er det eneste Grundlag, hvorpaa vi kunne forlange, at Regjeringen skal underkaste sig Domstolenes Afgjørelse. Det er ikke nok at paavise, at der er Tvivl, thi der er jo mangfoldige Love, ved hvilke der er Tvivl, og som Mange forklare paa een, Andre paa en anden Maade, men det berettiger ikke Regjeringen til at gaa til Domstolene. (Hindenburg: Jo! sommetider.) Ja, sommetider, men ikke ofte; det er kun sjældent, at det sker. For Jurister foreligger der jo altid Tvivl om Alt, og saa ville Domstole jo altid komme til at domme om Lovens Fortolkning. Nei, dette er ikke tilstrækkeligt; der maa foreligge bestemte Udtalelser fra Mænd, som gaa mod hinanden, og som hver for sig paastaar, at deres Mening er den rigtige; saa er der Grund til at sige: Lader os faa en Afgjørelse ved Domstolene, og lader os saa se, hvem af os der har taget fejl. Dette er det eneste Grundlag, hvorpaa der kan bygges et Forlangende om at faa Sagen afgjort. Men efterat det ærede Medlem har udfundet, hvad Hensigten maatte være med disse Undersøgelser, kommer han spøgende — antager jeg, det er — til at bygge paa dette forkerte Udgangspunkt; han forudsier Ting, og mener, at selv om et Forhold har bestaaet i 50 til 100 Aar, og stadig har været fri Forpagtning, maatte man dog komme til at opløse det og gjøre det som. Jeg ser ikke, hvorfor han ikke siger 1000 Aar; det var akkurat det Samme. Det er let at opstille formodede Hensigter, og saa gjøre sig lystig derover og sige: Man veed ikke, hvad Følgen kan blive, hvis det virkelig skulde være Hensigten. Men saa kom det ærede Medlem og paaviste — og det er en Mangel, som jeg erkjender, at der var ved Forslaget — at hvor den lovlige Bevillingsmyndighed har hjemlet et Forhold, maa det anses for bestaaende; men han vilde tillige have, at man skulde anerkjende dette ogsaa for dem, der i god Tro havde ordnet Forholdet saaledes. Saa skulde man virkelig ingen Love give, thi naar man kommer og paaviser Lovovertrædelser, skulde det da være nok, at Bedkommende kom og sagde: Vi have gjort det i god Tro? Naar en Borger i Samfun-